

O r e d o w n i k   U r z e d o w y

p o w i a t u   C h o d z i e s k i e g o .

Wychodzi w środę i sobotę. Przedpłata miesięczna wynosi 50000 mk. bez odnośnienia do domu. Cena ogłoszeń: jednolamowy wiersz petytowy lub jego miejsce na stronie czterolamowej 8000 mk. Reklamy: jednolamowy wiersz petytowy lub jego miejsce na stronie dwulamowej 13 000 mk

Redaktor odpowiedzialny: Starostwo Chodzież

Drukiem i nakładem drukarni: F. Spektrek,

— Telefon nr. 81. —

Nr. 76.

Chodzież, sobota 24 listopada 1923

70 rocznik.

Rozporządzenie Wojewody Poznańskiego tyczące zarządzeń weterynaryjno-policyjnych z powodu zarazy płucnej bydła rogatego.

Z powodu groźnego rozszerzenia i zagnieżdżenia się zarazy płucnej bydła rogatego w różnych okolicach Województwa Poznańskiego uznaje się całe terytorjum tego Województwa za obszar zapowietrzony względnie zagrożony zarazą płucną i na zasadzie §§ 17, 18, 78 i następnych oraz 79 niemieckiej ustawy o chorobach zaraźliwych zwierząt z 26. 7. 1909. (Dz. U. Rz. Niem. str. 519 oraz odnośnych przepisów wykonawczych Rady Zw. Rz. Niem. z 7. 12. 1911 (Dz. U. Rz. Niem. str. 4), tudzież postanowień wykonawczych Ministra rolnictwa, domów i lasów z 1. 5. 1912 (Dz. Urząd 105) zarządza się z upoważnienia Pana Ministra rolnictwa i dóbr państwowych na czas trwania niebezpieczeństwa zarazy, celem powstrzymania dalszego jej szerzenia się, rychłego wykrycia ognisk zarazy i szybkiego jej stłumienia co następuje:

- I. Ograniczenie wprowadzenia (przywozu i przypędu) oraz wyprowadzenia (wywozu i wypędu) bydła rogatego).

1) Wprowadzanie (przywóz, przypęd) bydła rogatego z innych obszarów Państwa Polskiego na terytorjum Województwa Poznańskiego uzależnia się od wykazania się przy przekraczaniu granicy Województwa, względnie przed wypuszczeniem z wagonu, świadectwem właściwego państwowego lekarza weterynaryjnego powiat.; wydanem na każde bydlę osobno, stwierdzającym niepodjęty stan zdrowia zwierzęcia oraz okoliczność, że niema przeszkody weterynaryjno-policyjnej do wyprowadzenia zwierzęcia z powiatu do obszaru Województwa Poznańskiego.

Świadectwo zawierać ma: a) dokładny opis bydła, umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości, b) poświadczenie, że wydane zostało celem wyprowadzenia zwierzęcia do obszaru Województwa Poznańskiego z ważnością 8-mio dniową, wliczając w to dzień wydania. W świadectwie należy wymienić także miejscowość przeznaczenia, miejscowość i datę zbadania zwierzęcia oraz wydania świadectwa i opatrzyć je czytelnym podpisem (imię i nazwisko) wydającego świadectwo.

O ile bydlę nie jest wiezione koleją lub statkiem ma wprowadzający mieć zawsze przy sobie

świadectwo na taką sztukę. Świadectwo na bydlę wiezione koleją lub statkiem, należy dołączyć do listu przesyłkowego.

W obrębie tut. Województwa należy bydlę tak prowadzić i zabezpieczyć, aby się nie mogło stykać z bydlęciem miejscowym. O ile jest przeznaczone na rzeź, winno być odstawione wprost do zakładu rzeźnianego i poddane tam bezwarunkowo ubojowi, o ile zaś w innym celu, ma być odstawione wprost do miejsca przeznaczenia, tam umieszczone i trzymane w zupełnym odosobnieniu od bydła miejscowego zgłoszone soltysowi w ciągu 24 godzin celem zapisania w osobnej ewidencji wzór D., ewentualnie spowodowania zbadania na koszt strony przez właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego. Zbadanie takie ma być wykonane wtedy, jeśli wprowadzone zwierze nie było zbadane przez urzędowego lekarza weter. przy przekroczeniu granicy, względnie przy wylądowaniu lub jeśli okazuje oznaki choroby wewnętrznej.

W odosobnieniu ma bydlę wprowadzone pozostać przez trzy miesiące i dopiero, gdy po upływie tego czasu przynależny powiatowy lekarz weter. zbada je ponownie na koszt posiadacza i uzna za niepodjęte, ma być wpisane do katastru przy równoczesnym wykreśleniu z ewidencji i może już być dopuszczone do wolnego obrotu w ramach obowiązujących przepisów weterynaryjno-policyjnych.

Bydlę wprowadzone z ominięciem powyższych postanowień, gdziekolwiek będzie napotkane, ma być zatrzymane, umieszczone w zupełnym odosobnieniu, zbadane na koszt właściciela przez dotyczącego powiatowego lekarza weterynaryjnego, a starostwo w porozumieniu z tym lekarzem weterynaryjnym może pozwolić po pokryciu kosztów na odstawienie z powrotem za granicę Województwa albo do miejsca przeznaczenia lub traktować je jako bydlę niepewnego pochodzenia i zarządzić jego zabicie na koszt i niebezpieczeństwo właściciela (posiadacza) bez odszkodowania z funduszy publicznych.

2) Z obrębu Województwa Poznańskiego do obszaru innych Województw wolno wyprowadzać bydlę rogate tylko kolejami żelaznymi, opatrzone jedaostkowymi świadectwami pochodzenia, wydanymi według obowiązujących przepisów (II) i to:

a) bydlę rogate przeznaczone na ubój tylko do rzeźni połączonych szynami z torami kolejowym, a więc do rzeźni w Katowicach, Mysłowicach, Łodzi, Lwowie i Krakowie, tudzież, do rzeźni miasta Warszawy celem bezwarunkowego uboju tamże jaknajrychlej.

b) bydło hodowlane i użytkowe tylko za specjalnym pozwoleniem kierownika walki z zarazą płucną w tutejszym Województwie i przy zachowaniu warunków, które przepisze.

Nieodzownym jednak warunkiem do uzyskania takiego pozwolenia, jest wykazanie się pismem Województwa, do którego ma być bydło wprowadzone, stwierdzającym, że się zgadza na zamierzone wprowadzenie. Lekarz weterynaryjny interweniujący przy badaniu, ma sprawdzić stan zdrowia bydła, ważność świadectw pochodzenia, zanotować na nich wynik badania oraz o ile chodzi o bydło wspomniane pod a) że jest przeznaczony na ubój w rzeźni w ....., a nadto o odejściu transportu winien zawiadomić zaraz na koszt strony telegraficznie dział weterynaryjny właściwego województwa, zaś poleconą kartką korespondencyjną kierownika walki z zarazą płucną bydła rogatego w Województwie Poznańskim, podając dzień, nazwę stacji nadania, wyladowania oraz ilość bydła i swoje nazwisko.

Powyższe zarządzenie nie ogranicza w niezem przewozu bydła rogatego kolejami żelaznymi przez obszar Województwa Poznańskiego bez wyladowania, przeladowania lub doładowania.

II. Legitymowania bydła rogatego świadectwami pochodzenia.

Na obszarze całego Województwa Poznańskiego każde bydło rogате bez względu na wiek

a) prowadzone (pędzone, wiezione, niesione) na targ, jarmark, wystawę, pokaz, przetarg itp.,

b) opuszczające na stałe miejsce pobytu celem wprowadzenia do innej gminy lub uboju,

c) nie mające stałego miejsca pobytu, tudzież bydło handlarzy znajdujące się w obrocie handlowym,

d) przewożone kolejną żelazną lub statkiem, musi być zaopatrzone w świadectwo pochodzenia wydane według wzoru A.

2 Świadectwa pochodzenia wydaje dotyczący sołtys (naczelnik obszaru dworskiego), w miastach zaś kierownik Magistratu, a w Bydgoszczy i w Poznaniu Komisarzaty policyjne.

3. Świadectwa pochodzenia w regule wolno wydawać tylko na bydło miejscowe i to tylko na przepisanych drukach pobranych z Województwa za zwrotem kosztów nakładu i przesyłki.

4. Na każdą sztukę bydła rogatego należy wydać osobne świadectwo pochodzenia, na cielęta ssące, będące przy matce, wystarczy stosowne zaznaczenie na świadectwie matki.

5. Świadectwa pochodzenia nie wolno wydać:

a) jeżeli bydło — wyjąwszy cielęta do 3 miesięcy wieku, — nie jest opatrzone przepisaną marką uszną (III),

b) jeżeli u bydła dają się dostrzec oznaki jakiegokolwiek zaraźliwej choroby, a zwłaszcza zarazy płucnej

c) jeżeli uprawniony do wydania świadectw pochodzenia dowiedział się w jakikolwiek sposób o pojawieniu się zarazy u bydła rogatego albo o podejrzanym wypadku zachorowania lub padnięcia bydła w gminie (miejscowości) na chorobę przenoszącą się na bydło rogате dopóty, dopóki władza policyjna nie zarządzi co innego,

d) jeżeli władza zakazała osobnym zarządzeniem wydawania świadectw pochodzenia

6 Bezpośrednio przed wydaniem świadectwa

pochodzenia własnemu organowi uprawnionemu do wydawania takich świadectw przekonać się o zdrowiu nie tylko bydła, na które ma być wydane świadectwo, ale i o zdrowiu całego pogłowia w zagrodzie.

7. Druki na świadectwa pochodzenia będą wydawane uprawnionym do wydawania tych świadectw w formie zeszytów sznurowych, zawierających każdy 100 kartek.

8. Oba formularze wydrukowane na kartce zeszytu, należy wypełnić równobrzmiąco i dokładnie i zaopatrzyć liczbą bieżącą, lewy ma pozostać w zeszytach, a prawy odcina się i po umieszczeniu na nim pieczęci urzędowej i wyraźnego podpisu wydaje się stronie.

9. Wydający świadectwa pochodzenia (sołtys itd.) ma przechować zeszyty pod zamknięciem i jest odpowiedzialny za każde nadużycie lub zaniedbanie co do postępowania z tymi zeszytami. Ma on każdy zużyty zeszyt wręczyć dotyczącemu komisarzowi obwodowemu w Bydgoszczy Magistratowi (Urząd policyjny) w Poznaniu Starostwu Grodzkiemu, a w zamian zań nabyć u odnośnego odbiorcy zeszyt nowy i to w ten sposób, aby w regule nie miał u siebie więcej, aniżeli dwa zeszyty t. j. jeden rozpoczęty, a drugi zapasowy. Odbiorca (Komisarz obwodowy itd.) ma zużyte zeszyty, układać według gmin i przechować przez jeden rok, a potem odstawić do starostwa celem postąpienia analogicznie, jak wysz. kartowanymi aktami. Zużyte zeszyty odstawiłone wprost do starostwa Grodzkiego mają być składane i przechowywane w starostwo w sposób przepisany dla komisarzy obwodowych.

10. Świadectwa pochodzenia są ważne 10 dni, wliczając dzień wydania.

11. W razie wydania nowego świadectwa, na podstawie starego świadectwa, pochodzenia należy uwidocznić to na nowym świadectwie pochodzenia, podając liczbę bieżącą, miejscowość i datę wydania starego świadectwa, na starym zaś zanotować datę wydania i liczbę porządkową nowego świadectwa pochodzenia i przechować je przez jeden (1) rok.

12. Bydła rogatego nieopatrzonego przepisaniem świadectwem pochodzenia nie wolno pod żadnym pozorem dopuścić na targ, jarmark, wystawę, pokaz, przetarg itp. ani do przewozu kolejną lub statkiem. Takie zwierzę gdziekolwiek będzie napotkane, ma być zatrzymane, postawione zawsze w zupełnym odesobnieniu, poddane na koszt posiadacza zbadaniu właściwego urzędowego lekarza weterynaryjnego i dopiero gdy zostanie uznane za niepodlegające co do indywidualnego stanu zdrowia, a po przeprowadzeniu dochodzenia co do pochodzenia, należy nań wydać świadectwo pochodzenia, zanotować na nowym świadectwie co zaszło i dopuścić do obrotu w ramach obowiązujących przepisów.

13. Za świadectwo pochodzenia (formularz i połączone z wydaniem czynności) uiszczyć ma strona do rąk wydającego należytość w wysokości podanej każdym razem na formularzu świadectwa pochodzenia.

14. Chęć otrzymać świadectwo pochodzenia jest obowiązany przedstawić bydło wydającemu to świadectwo.

III. Znaczenie bydła rogatego.

1. Na całym obszarze Województwa Poznańskiego każda sztuka bydła rogatego — wyjąwszy wypadki przewidziane pod II. i cielęta do 3 miesięcy wieku — ma być opatrzone marką uszną

na lewym uchu a w braku ucha lewego lub gdy na niem jest już inna marka, na uchu prawem.

2. Znaczkę uszną należy pobierać z Województwa za zwrot kosztów nakładu i przesyłki. Będą one wydawane tylko osobom upoważnionym do prowadzenia katastru bydła (IV), które są odpowiedzialne za wszelkie nadużycia i zaniedbania co do marek od chwili odbioru aż do założenia marki i mają je trzymać pod zamknięciem.

Mają oni osobiście nałożyć marki uszne. O ile by jednak ważne względy przemawiały za odstąpieniem od tej zasady, może je nałożyć inna osoba, atoli zawsze w obecności i pod odpowiedzialnością prowadzącego kataster bydła.

Nadto każdy, kto by odjął lub uszkodził ten znak uszny, nie będąc do tego upoważniony, podlega karze. Tyczy się to przede wszystkim posiadacza bydła, który jest w pierwszej linii odpowiedzialny za wszelkie nadużycia itp. od chwili nałożenia marki. Obowiązany on jest przedstawić bydło i udzielić bezpłatnie żądanej pomocy do poznaenia bydła a nadto jeżeli bydło zgubi znak uszny, winien zgłosić to zaraz najpóźniej do 48 godzin prowadzącemu kataster (IV) celem zanotowania tego w katastrze i przedłożyć zgubiony znak, o ile go odnalaziono, tudzież dowód, że nie zaszło nadużycie. Nałożenie nowej marki może nastąpić na podstawie pisemnego zezwolenia właściwego komisarza obwodowego, w Bydgoszczy zaś Magistratu (Urząd policyjny) a w Poznaniu starostwa Grodzkiego, którzy je udzielią dopiero po przeprowadzeniu ścisłego dochodzenia co do zgubienia marki. Prowadzący kataster pozwolenia to zanotuje i przechowa w katastrze, komisarz obwodowy, Magistrat (Urząd policyjny), starostwo Grodzkie zaś o ile dochodzenia wykazą przekroczenia przepisów, spowoduje pociągnięcie we właściwej drodze winnych do odpowiedzialności a nadto doniesie krótko lecz treściwie o przekroczeniu i towarzyszących mu okolicznościach kierownikowi walki z zarazą płucną w Województwie.

4. Na całym obszarze Województwa Poznańskiego nie wolno bez zezwolenia właściwego komisarza obwodowego, w Bydgoszczy Magistratu (Urząd policyjny), w Poznaniu Starostwa Grodzkiego sprzedawać, nabywać, oddawać na ubój i wogóle wypędzać, (wywozić) poza obręb zgrody bydła rogatego nieopatrzonego przepisany znak uszny i nie wpisanego do katastru. Wyjątek stanowią cielęta nie starsze nad 3 miesiące.

5. Zużyte znaczkę uszną (marki) należy oddawać zaraz i to w rzeźniach pozostających pod kierownictwem lekarzy weterynaryjnych tymże, zaś gdzie indziej właściwym organom prowadzącym kataster i znaczenie bydła rogatego, które je winny przechować w sposób wykluczający nadużycie

Zebrałe marki zużyte odstawią wyżej nazwane osoby w ciągu stycznia 1924 do przynależnego komisariatu obwodowego, w Bydgoszczy do Magistratu (Urząd policyjny), w Poznaniu do Starostwa Grodzkiego celem dalszego przechowania, następnie zebrane w 1 półroczu 1924, w ciągu lipca 1924 itd.

Co do dalszego postąpienia z markami zużytymi zarządzi Województwo w swoim czasie.

IV. Kataster bydła rogatego.

1. Na całym obszarze Województwa Poznańskiego należy w każdej gminie (mieście) i obszarze

dworskim założyć i prowadzić w ewidencji kataster bydła rogatego według dołączonego wzoru B.

2. Druki potrzebne na kataster bydła rogatego wydawane będą bezpłatnie. Ktoby jednak, czy to przez lekkomyślność, czy też przez niedbalstwo itp. spowodował niezdatność do użytku takiego druku (katastru), obowiązany jest ponieść kosztą sprawienia nowych druków (katastru).

3. Obowiązek założenia i prowadzenia w ewidencji katastru bydła rogatego nakłada się po wsiach na sołtysów i naczelników obszarów dworskich, w miastach na zarządy miejskie, w Bydgoszczy na komisariaty policyjne.

4. Kataster bydła należy założyć w kształcie zeszytu ewentualnie książki, przeznaczając dla każdego posiadacza bydła odpowiednią ilość stronic, obliczoną na 3 lata, stronicę zaopatrzyć bieżąciami (porządkowymi) liczbami. Ilość kartek i stronic ma być stwierdzona na zeszycie przez właściwego Komisarza obwodowego, w Bydgoszczy przez Magistrat (Urząd policyjny), w Poznaniu przez Starostwo Grodzkie. Po uzupełnieniu formularzy zawartych w zeszycie należy go zaopatrzyć na ostatniej stronie uwagą:

»Zakończono«.

....., dnia .....

(nazwa miejscowości)

(pieczęć urzędowa)

prowadzący kataster: .....
(nazwisko)

a istniejący w tym czasie stan bydła rogatego w miejscowości tej wpisać skrupulatnie do nowego zeszytu i przedstawić stary oraz nowy zeszyc przy należnemu komisarzowi obwodowemu, w Bydgoszczy Magistratowi (Urząd policyjny) w Poznaniu Starostwu Grodzkiemu, celem stwierdzenia prawdziwości przeniesienia na obu zeszytach, peczem prowadzący w ewidencji kataster przechowa zeszyc zużyty jeszcze przez 5 lat.

5. Do katastru należy wpisać (według pouczenia podanego na wzorze) wszystko bydło rogate każdego posiadacza bydła — wyjąwszy cielęta do 3 miesięcy wieku — wypełniając dokładnie i sumiennie wszystkie rubryki, następnie utrzymać go w ścisłej ewidencji i w tym celu uwidocznic w nim każdy przyrost i ubytek w stanie bydła rogatego z uwzględnieniem postępowania z bydlętem rogate przybyłem ewentualnie z poza obrębu Województwa Poznańskiego (1/1).

6. Należy również uwidocznic zawsze w katastrze w odpowiedniej rubryce przyczynę ubytku względnie przyrostu, t. j. czy ubytek powstał np. z powodu sprzedaży padnięcia, uboju rzezi z konieczności itp. względnie przybytek z powodu własnego przychówku kupna itp. i w tym ostatnim wypadku powołać dokument (świadectwo pochodzenia, na podstawie którego wprowadzono bydło oraz adres sprzedawcy, a nadto zanotować ewentualnie znak, którym oznaczone jest zwierzę. Tak samo trzeba zanotować w odpowiedniej rubryce, jeśli na bydło wydano świadectwo pochodzenia.

7. Każdy posiadacz bydła rogatego na obszarze Województwa Poznańskiego, winien o każdej zmianie w stanie posiadanego bydła donieść w ciągu 48 godzin prowadzącemu kataster bydła i podać sumiennie i dokładnie czas i przyczynę zmiany, przedstawiając ewentualnie dokument (świadectwo pochodzenia) na przyroście zwierzę.

8. Cielęta zgłosić należy do katastru najpóźniej 48 godzin przed upływem trzeciego miesiąca życia.

9. Soltyś względnie osoba upoważniona do prowadzenia w ewidencji katastra jest obowiązana obejrzeć każdą bydła i sprawdzić jego tożsamość, zanim je wpisze do katastru, a posiadacz winien je przyprowadzić i przedstawić tej osobie. W miastach może być zmienione to postępowanie o tyle, że kierownik Magistratu w Bydgoszczy i w Poznaniu Komisarjat policyjny może na prośbę posiadacza spowodować obejrzenie zwierzęcia na obecności posiadacza na jego koszt.

10. Świeżo wprowadzonego bydła nie wolno przed wpisaniem do katastru zmieszać z bydłem miejscowym ani też postawić w oborze, gdzie się znajduje bydło rogate, lecz należy je umieścić osobno i wyznaczyć o ile możliwości dla niego osobną obsługę.

11. Posiadacze bydła są zobowiązani dozwolnić, ułatwić i być pomocnymi państwowym lekarzom weterynaryjnym, funkcjonariuszom policyjnym i prowadzącym kataster na ich żądanie przy wykonywaniu ich czynności urzędowych, zwłaszcza przy rewizji lub kontroli bydłostanu.

12. Do wykonywania nadzoru nad prowadzeniem w ewidencji katastra bydła obowiązani są państwowi lekarze weterynaryjni, komisarze obwodowi, a organa policji państwowej winny im być pomocne. Prowadzący kataster ma im na ich żądanie uprzystępnąć wykonanie tego obowiązku.

Wykonanie rewizji należy uwidocznić zawsze w katastrze.

V. Książki kontrolne bydła rogatego.

1. Rzeźnicy i handlarze bydła rogatego mieszkający w obrębie Województwa Poznańskiego obowiązani są postarać się własnym kosztem o książeczkę kontrolną bydła rogatego i wpisywać do niej bez zwłoki każde nowonabyte bydła rogate jak również każde bydła rogata wstawione do swaj obory (wzór C)

2. Na okładce książeczki należy umieścić napis: Książka kontrolna.

Rzeźnik x. x. ....

Handlarz bydła x. x. ....

w .....
.....

Na pierwszej stronie pod okładką spaginowanej książeczki ma być przyklejona podobizna (fotografia) właściciela zaopatrzonego jego własnoręcznym podpisem, pozem należy ją wraz z uprawnieniem do wykonywania rzeźnictwa względnie handlu bydłem rogiem przedstawić w przynależnym starostwie, w Bydgoszczy w tamtejszym Magistracie celem sprawdzenia tożsamości osoby, uprawnienia do wykonywania handlu względnie rzeźnictwa, wpisania do ewidencji takich książeczek, którą należy złożyć według wzoru E i prowadzić w każdym starostwie (w Bydgoszczy w Magistracie) i umieszczenia klauzuli zawierającej listę porządkową pozycji w ewidencji książek, pod którą ją wpisano, stwierdzającej powyższe okoliczności oraz ilość kartek zaopatrzenie jej datą, podpisem urzędowym i pieczęcią starostwa w Bydgoszczy Magistratu. Pieczęć należy wycisnąć także na fotografii u dołu w ten sposób, aby część jej była wyciśnięta na podobiznie a część na okładce.

Książeczka bez takiej klauzuli jest nieważna.

3. Na prośbę rzeźnika lub handlarza bydła rogatego posiadającego warunki do uzyskania wspomnianej klauzuli może właściwe starostwo w porozumieniu z

powiatowym lekarzem weterynaryjnym zaklauzulować po stwierdzeniu koniecznej potrzeby książkę kontrolną bydła rogatego także dla jego zastępcy, kierownika przedsiębiorstwa itp. działającego wyłącznie na jego ryzyko i rachunek, o ile chlebedawca przyjmie odpowiedzialność za ewentualne nadużycia książką kontrolną i to pisemnie stwierdzi. W takim razie napis na okładce książeczki musi być następujący: Książka kontrolna bydła rogatego.

Kierownik .....
zastępcy itp. (imię i nazwisko.)

działający z polecenia na ryzyko i rachunek rzeźnika

handlarza bydła rog. (imię i nazwisko)

w x. x. ....
(dokładny adres.)

Następnie oprócz fotografii chlebedawcy musi być przyklejona także podobizna pracownika nazwanego na okładce z jego własnoręcznym podpisem.

Wszystkie inne postanowienia co do książek kontrolnych wydanych rzeźnikowi lub handlarzowi bydła mają analogiczne zastosowanie także do książek kontrolnych dla ich chlebedawców, jednak z tym dodatkiem że chlebedawca może na książce kontrolnej swego pracownika określić termin, do którego upoważnił go do działania na podstawie książki w swem imieniu i w tym celu należy w książce pracownika zostawić za kartką z klauzulą, starostwa, niezapisaną kartkę lub więcej na zanotowanie wspomnianego terminu w następujący sposób: „Ważne dla XX (imię i nazwisko pracownika) tylko do (np. 31 grudnia tysiąc dziewięćset dwadzieścia trzy.) Data i podpis chlebedawcy”. W dalszym ciągu chlebedawca może znowu wyznaczyć w powyższy sposób nowy termin.

W razie zastanowienia upoważnienia lub odejścia pracownika, winien chlebedawca książkę kontrolną odebrać i przechować ewentualnie po stosownej zmianie napisu fotografii i klauzuli przez starostwo, może użyć pozostałego druku na książką kontrolną dla innej osoby.

4. Zużyte książeczki kontrolne mają rzeźnik i handlarz przechować u siebie przez jeden rok.

5. W ciągu stycznia 1925 mają być wszystkie książeczki kontrolne przedstawione właściwemu starostwu do widymowania, następnie w ciągu stycznia 1926 itd.

T. Książki niewidymowane w terminie są nieważne.

7. Posiadacze książek kontrolnych są zobowiązani okazać je na każde żądanie właściwym władzom i organom kontrolnym, które w razie ostrzeżonego nadużycia i t. p. mają prawo odebrać je.

8. Posiadacz książki kontrolnej winien we własnym interesie starać się o potwierdzenie w uwadze książki odbioru względnie uboju sprzedanego względnie poddanego rzeźni bydła.

9. Rzeźnicy i handlarze bydła winni w ciągu 48 godzin do wstawienia bydła do swaj obory w obrębie Województwa poznańskiego zgłosić je soltysowi (osobie prowadzącej kataster) i wręczyć mu świadectwo pochodzenia. Są oni również zobowiązani ogłosić w tym czasie także dokonany ubój lub odsprzedaż.

10. Jeżeli rzeźnik lub handlarz nabyte bydło odstawia wprost do rzeźni na ubój, powinien on świadectwo pochodzenia względnie dokument,

którym zwierzę legitymuje, wręczyć bezwarunkowo zaraz przy wpuszczeniu do zakładu ubojowego zarządzającemu zakładem, względnie badaczowi mięsa, który wpisze bydło do ewidencji bydła poddanego ubojowi a na świadectwie zanotuje liczbę pozycji w ewidencji, pod którą bydło zapisał, oraz nazwisko i adres rzeźnika lub handlarza, który dostawił ze świadectwem bydło do uboju, poczem świadectwo przekreśli na krzyż atramentem lub ołówkiem chemicznym ewentualnie kolorowym, czyniąc je w ten sposób niezdatnym.

Odbiorca przekreślone świadectwo ma przechować przez jeden rok do uboju.

W takich wypadkach rzeźnik lub handlarz nie potrzebuje zgłaszać tego bydła do katastru.

11. Książeczki ewidencyjne podlegają również kontroli władz, a posiadacze winni na żądanie organów kontrolnych okazać je zawsze

12. Uprawnieni rzeźnicy, handlarze bydła ewentualnie ich chlebobiorey zamieszkali w innych województwach Państwa Polskiego, chcąc wykonywać swój przemysł na obszarze Województwa Poznańskiego muszą się zaopatrzyć w takie same książki kontrolne zakluzulowane przez Starostwo powiatu, w którym mieszkają i są obowiązani stosować się do wszystkich przepisów niniejszego rozporządzenia.

VI. Wehodzenie do cudzych obór.

1. Rzeźnikom i handlarzom bydła zabrania się wehodzenia do obór cudzych z bydłem rogatym.

2. Bydło rog. handlowego lub rzeźnego tj. bydła znajdującego się w obrocie handlowym lub nabytego przez rzeźnika celem uboju, nie wolno pod żadnym pozorem dopuścić do wstawienia ani umieszczenia gdzie indziej, aniżeli w oborach handlowych odpowiadających wymogom weterynaryjno-policijnym (54, 55, 56 A. V. V. G. powoł. przepisów wyk.) względnie w oborach zakładów rzeźniach. Odnosi się to także do bydła rogatego oddawanego na opas. W wypadkach jednak godnych uwzględnienia może właściwe Starostwo za zgodą powiatowego lekarza weterynaryjnego pozwolić na podstawienie na opas (wypas) takiego bydła w innej oborze, jeżeli ona odpowiada wymogom higieny, da się łatwo oczyścić i odróżnić oraz jeżeli istnieją warunki i będzie zapewnione, że ostrożności wykluczające ewentualnie przeniesienie się zarazy na bydło miejscowe które władza przepisze, będą ściśle zachowane.

VII. Nabywanie bydła tak zwanym sposobem domokrażnym lub poza targowicą.

1. Zakazuje się sprzedawania i kupna bydła rogatego, chodząc od miejscowości do miejscowości, od zagrody do zagrody

Zakaz ten nie narusza prawa kupna bydła rogatego w zagrodzie wskutek zamówienia. Zamówiony winien jednak przed udaniem się do zagrody, do której go zamówiono celem kupna bydła, zgłosić się u organu uprawnionego do wydawania świadectw pochodzenia (sołtysa, naczelnika obszaru dworskiego), przedstawić mu zamówienie i dopiero, gdy od niego uzyska zgodę na piśmie na udanie się do danej zagrody, której tenże ma udzielić, jeśli nie ma przeszkody weterynaryjno-policyjnej, może się do danej zagrody udać i bydło nabyć.

2. W uwadze katastru i na świadectwie pochodzenia wydanem, ewentualnie na takie bydło winien wydający zaznaczyć, że bydło kupiono w zagrodzie wskutek zamówienia

VIII. Badanie weterynarskie bydła dobijanego lub padłego.

Każda sztuka bydła rogatego poddania ubojowi z powodu choroby wewnętrznej lub padła wskutek takiej choroby ma być przynajmniej przy sprawieniu względnie przed usunięciem nieszkodliwym zbadana dokładnie przez właściwego urzędowego lekarza weterynaryjnego na koszt strony, wyjąwszy wypadki w których w myśl powołanych na wstępie przepisów do ponoszenia kosztów interwencji weterynaryjskiej obowiązany jest Skarb Państwa. W tym celu winien posiadacz o każdym wypadku takim donieść wezwanie przynależnej władzy policyjnej lub właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynaryjnemu, a zwierzę przechować odpowiednio aż do jego przybycia.

IX. Pędzenie bydła przez większe przestrzenie.

1. Zakazuje się pędzenia (prowadzenia pieszo) bydła rogatego przez większą przestrzeń kraju.

2. Bydło z miejscowości pochodzenia ze stacji wylądowania lub z targu wolno pędzić przy ścisłym przestrzeganiu obowiązujących przepisów weterynaryjno-policyjnych, tylko do miejscowości tego samego, sąsiedniego lub trzeciego powiatu, przyczem miasta Poznania nie uważa się za osobny powiat.

3. Na pędzenie dalej aniżeli do trzeciego powiatu może dotyczące starostwo pozwolić rolnikom w porozumieniu z przynależnym państwowym lekarzem weterynaryjnym, jeżeli bydło zbadane przez niego na koszt strony okaże się niepodejrzane tak co do pochodzenia jak i stanu zdrowia i jeżeli to będzie stwierdzone na dotyczących świadectwach pochodzenia oraz o ile nie będzie przeszkody weterynaryjno-policyjnej.

X. Przyjmowanie i przewóz bydła rog. kolejami

1. Nie naruszając obowiązku poddawania badaniu weterynarskiemu bydła rogatego przy nadawaniu do stacji położonych poza granicami Województwa Poznańskiego, zarządza się co do przewozu bydła rogatego na terytorjum tutejszego Województwa co następuje: Bydła rogatego nieopatrzzonego przepisami świadectwami pochodzenia nie wolno przyjąć pod żadnym pozorem do przewozu koleją, a o ile by je zgłoszono do załadowania bez takich świadectw, należy bydło zatrzymać i oddać przynależnemu sołtysowi, w miastach kierownikowi Magistrata, w Bydgoszczy i w Poznaniu Komisarjatu policyjnemu, równocześnie zaś zawiadomić najkrótszą drogą dotyczącego komisarza obwodowego, w Bydgoszczy Magistrat (Urząd Policyjny) w Poznaniu Starostwo Grodzkie celem właściwego postąpienia.

2. W obrębie Województwa Poznańskiego nie wolno bez specjalnego zezwolenia Kierownika walki z zarazą płucną w Województwie w Poznaniu skierować bydła rogatego do innej stacji odbiorczej aniżeli tej, do której je pierwotnie nadano i w liście przesyłkowym wymieniono. Odnosi się to także do bydła nadanego na tutejszym obszarze, a będącego już w obrocie kolejowym poza obrębem Województwa.

XI. Dozór weterynaryjno-policyjny na targach na bydło, zakaz handlu poza targowicą, rejestracja bydła odpędzonego z targu.

1. Wszelkie ulgi co do nadzoru weterynaryjnego targów i jarmarków na bydło rogacze cofa się.

2. Równocześnie przypomina się, że w myśl § 6 powołanych przepisów wykonawczych Rady Zw. Rz. Niem., tudzież prusk. rozp. weterynaryjno-policyjnego z 1. 5. 1922 (Reichs u. Staatsanzeiger, dodatek do nr. 105) wszystkie targi i jarmarki na bydło rogacze podlegają dozorowi powiatowych lekarzy weterynaryjnych, którzy każde bydło bezpośrednio przed wpuszczeniem na targowicę dokładnie zbadają tak co do stanu zdrowia jak i pochodzenia i wynik badania zaznacza na dotyczącym świadectwie pochodzenia.

3. Zwierzęta podejrzane czy to co do stanu zdrowia czy pochodzenia nie wolno pod żadnym warunkiem wpuścić na targowicę, lecz należy je natychmiast odosobnić i postąpić z nim w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów.

4. Co do urzędzenia targowic obrotu na nich obowiązują postanowienia §§ 41—53 przytoczonych wyżej przepisów.

5. W miejscowości targowej i bezpośrednio sąsiadujących nabrania się sprzedaży i nabywania bydła rogatego w dniu targu (jarmarku) poza targowicą na bydło i zarządza się, że każde bydło rogacze przed odpędzeniem z targowicy ma być zgłoszone targowej władzy policyjnej której podać należy miejsce przeznaczenia i nabywcę. Targowa władza policyjna winna prowadzić rejestr bydła odpędzonego z targowiska (wzór F), uwidoczniając w nim rodzaj bydła odpędzonego, nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza oraz miejsce przeznaczenia, nazwisko i miejsce zamieszkania odbiorcy §§ 48—49 powołanych na wstępie tego działu przepisów.

XII. Zgłoszenie choroby, szczypania.

W końcu przypomina się: 1. Obowiązek doniesienia z § 9 powołanej ustawy niemieckiej i podkreśla z naciskiem, że gdy wybuchnie zaraza lub gdy się ujawnią oznaki, które każą obawiać się wybuchu zaraźliwej choroby, objętej obowiązkiem doniesienia (§ 10), a do tych należy także zaraza płucna bydła rogatego, trzeba o tem donieść niezwłocznie właściwej władzy policyjnej, podając szczegółowo poczem poznano, że zwierzę nie jest zdrowe. Jakkolwiek bowiem posiadacz, gdy rozpozna chorobę, winien o niej donieść to jednak nie jest on obowiązany rozpoznać istotę choroby, ale jest obowiązany o dostrzeżonych objawach choroby, skoro są takie, iż wzbudzać mogą podejrzenie istnienia zarazy (patrz pouczenie ust. niem. z 26. VI. 1909, 5 zaraza płucna bydła rog.), uczynić zawsze niezwłocznie przepisane doniesienie, a rzeczą władzy jest stwierdzić kosztem Państwa przez swój organ fachowy istotę choroby. Kto tedy zamiast donieść bez zwłoki o dostrzeżonych oznakach choroby czeka aż się choroba rozwinię, sądząc, że to może nie zaraza płucna, ale gruźlica lub inna choroba, ten nie tylko naraża się na karę za zaniedbanie zgłoszenia dość wcześnie, ale nadto pozbawia się lekkomyślnie prawa do odszkodowania za bydło.

2. Zakaz przedsięwzięcia i dopuszczania szczypania z powodu zarazy płucnej.

Szczypanie może być wykonane tylko na zarządzenie lub za specjalnym pisemnym pozwoleniem Województwa (Kierownika walki z zarazą płucną) i to pod warunkami i w granicach, które przepisze. (§ 198 powołanych przepisów wykonawczych Rady Zw. Rz. Niem.)

Wreszcie postanawia się, że gdziekolwiek będzie napotkane bydło rogacze wbrew przepisom niniejszego rozporządzenia, należy je zatrzymać, oddać przynależnemu sołtysowi, w miastach kierownikowi Magistratu, a w Bydgoszczy i Poznaniu dotyczącemu komisarjatu policyjnemu do przechowania pod osobistą odpowiedzialnością w zupełnym odosobnieniu na koszt strony i o tem donieść zaraz właściwemu komisarjatu obwodowemu, w Bydgoszczy Magistratowi (Urząd policyjny), w Poznaniu Starostwu Grodzkiemu celem dalszego postąpienia.

Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej z dniem 1 listopada 1923 z wyjątkiem postanowień co do znaczenia bydła, które zaczęły obowiązywać w miarę dokonanego oznaczenia.

Przekroczenia przepisów tego rozporządzenia będą karane po myśli „działu III przepisy karne“ powołanej na wstępie ustawy niemieckiej.

Poznań, dnia 20 września 1923 r.

Wojewoda Bniński.

L. dz. 7534/23. I. D.

Powyższe rozporządzenie podaje do publicznej wiadomości i ścisłego przestrzegania.

Chodzież, dnia 6. listopada 1923 r.

Starosta. Dr. Jerzykowski.

L. p. ....

Liczba katastru bydła rog.: ....

Znak marki usznej: .....

Imię, nazwisko i adres osoby, z której obory pochodzi bydle	
Imię, nazwisko zawod i adres posiadacza wyprowadzającego bydle	
Dokładny opis bydlęcia, (pleć, wiek, maść, użytkowość, szczególne znamiona i t. p.)	
W chwili wydania świadectwa pochodzenia przybywało w oborze, w stajni handlarza xx itp. — nr. domu	

Prowadzi się bydle do .....

w celu .....

Wydal ..... dnia ..... 192.....

Świadectwo pochodzenia

Województwo Poznańskie :

Powiat: .....

L. p. ....

Liczba katastru bydła rog : ..... Komisariat obwodowy: .....

Znak marki usznej ..... Gmina (obszar dworski) .....

Imię, nazwisko i adres osoby, z której obory pochodzi bydle	
Imię, nazwisko, zawod i adres właściciela wyprowadzającego bydle	
Dokładny opis bydlęcia, (pleć, wiek, maść, użytkowość, szczególne znamiona itp.)	
W chwili wydania świadectwa pochodzenia przebywało w oborze, w stajni handlarza xx itp. — nr. domu	

Prowadzi się bydle do .....

w celu .....

Poświadczam, że bydle oglądnięte, uznane za niepodlegające zarazę i nie ma przeszkody weterynaryjno-policyjnej wyprowadzania z gminy, dopuszczenia go do obrotu.

Świadectwo to ważne jest 10 dni, wliczając dzień wydania.

Pieczczę ..... , dnia ..... 192.....
urzędowa.

Podpis wydającego świadectwa pochodzenia.

UWAGI:

1. Na świadectwie pochodzenia, które jest wolne od opłaty stempowej nie wolno samowolnie robić żadnych poprawek, nie wolno nic przekreślać ani wyskrobać. Kto fałszuje świadectwo pochodzenia, staje się winnym sfałszowania dokumentu publicznego

2. Świadectwo pochodzenia ma być zawsze tam gdzie jest zwierzę na które osiewa, zatem winna je mieć przysobie osoba prowadząca zwierzę, z wyjątkiem wypadków przewożenia koleją lub statkiem. Wtedy świadectwo ma być dołączone do listu przesyłkowego.

3. Świadectwo pochodzenia, zwłaszcza na bydle nabyte do dalszego trzymania lub chowu, trzeba zawsze przechować dobrze aby w razie potrzeby można było wykazać pochodzenia bydlęcia

4. Za każde świadectwo pochodzenia należy uiścić do rąk wydającego ..... marek polskich.

ŚWIADECTWO POCODZENIA

Kataster bydła rogatego

zawiera stronie ..... oraz jeden imienny spis posiadaczy bydła rogatego i arkusz ewidencyjny
bydła wprowadzonego z poza obrębu Województwa poznańskiego.

Gmina (obszar dworski) .....

Komisariat obwodowy w ..... powiat .....

Sporządzone dnia ..... 192.....

Prowadzący kataster bydła .....

Stwierdziłem dnia ..... 192.....

Komisarz obwodowy .....

(Pieczętka)

Wskazówki:

- 1) Zeszyt (książkę) katastru należy spaginować.
- 2) Dla każdego posiadacza bydła wyznaczyć odpowiednio do ilości bydła ilość stron i na pierwszej wpisać nazwisko, imię i zawód. Liczba stronicy z nazwiskiem musi być podana w spisie imiennym posiadaczy bydła przy nazwisku. W razie przeniesienia na inne miejsce w katastrze trzeba podać przy końcu starej strony liczbę nowej strony, na którą przeniesiono i zanotować ją także w spisie imiennym.
- 3) Wpisywać należy między linjami a wiek podać liczbą arabską.
- 4) W rubryce 5 trzeba wpisać jak najdokładniej wszystkie słowa, liczby i znaki wycięsnięte na marce usznej. W razie nakładania marki równocześnie z wpisaniem jej znaków do katastru jest praktyczniej naprzód odczytać i wpisać znaki marki, a następnie bezpośrednio potem markę założyć.
- 5) Opis podany w rubryce (6-tej) maść i znamiona należy wy'ełnić dokładnie; określenie np. w rodzaju „biała, czerwona” jest niewystarczające.
- 6) Rubryki 7 i 8 (świadeetwo pochodzenia) należy wypełnić tylko wtenczas, jeżeli wpisuje się do katastru nowowstawioną sztukę, pochodzącą z innej miejscowości. Wpisując nowowstawione bydle pochodzące z tej samej miejscowości, nie wypełnia się rubryk 7 i 8. O ile się wypełnia rubryki 7 i 8 (świadeetwo pochodzenia), musi się wtedy uwzględnić zawsze rubryki 1, 2, 3, 4, 5, 6, oraz 9 i 10. — Wszelki ubytek trzeba wpisać pod osobną liczbą porządkową pozycją, wypełniając dokładnie odnośne rubryki.
- 7) W rubrykach 9 i 10 (przyrost) należy podać w razie przyrostu z przychowku, datę urodzenia, urodziło się u posiadacza, w razie zaś nabycia datę wstawienia na obejście oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, od której zwierzę nabyto (otrzymano).
- 8) W rubrykach 11 i 12 (ubytek) trzeba podać datę i przyczynę ubytku a więc np. „padło” lub „zabito”, sprzedano, darowano, a tylko w estatnich wypadkach wpisać imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, której sprzedano, dano itp. ubylą sztukę.
- 9) Zaznaczając ubytek bydła w rubrykach 11 i 12 (ubytek) trzeba przekreślić starannie jedną kreską zapiski co do tej sztuki w rubrykach 1—9 tak, aby przekreślone zapiski pozostały jeszcze czytelne (patrz na przykłady na stronie odwrotnej).
- 10) W rubryce 12 należy wpisać datę wydania świadectwa pochodzenia oraz liczbę porządkową wydanego świadectwa.
- 11) Ubytek sztuk bydła, na które wydano świadectwo pochodzenia celem sprzedania ich na targu, jarmarku, zanotować należy w rubrykach 11 i 12 dopiero wtedy, gdy posiadacz wymieniony w katastrze ubytek ten zgłosi.
- 12) Zeszyt (książkę) katastru należy utrzymywać czysto i na żądanie organów kontrolnych przedstawić tymże. Wszelkie wpisy i przekreślenia należy czynić atramentem. Wyskrobań zapisków zabrania się. Zmiany dopuszczalne są tylko o tyle, o ile przekreślone zapiski zostaną czytelne.

Przyrost		Ubytek		Data wydania i liczba porządkowa (Lp.) świadectwa pochodzenia	UWAGI
Data	Od kogo i skąd nabyte lub własny przychówek	Data	Do kogo i dokąd lub z powodu uboju, padnięcia		
9	10	11	12	13	14
		20. X. 1923.	Sprzedano Janowi Cabanowi w Sierakowie	20. X. 1923. Lp. 175.	
16. X. 1923.	Od Piotra Szylskiego z Jastrowa				Kupiono na targu w Szamotułach, 15. X. 1923.
17. X. 1923	Od Władysława Słowika	14. XII. 1923.	Poddano rzezi		
4. X 1923.	Urodziło się w posiadacza			2 II. 1924.	
10. I. 1924.	Kupiony w miejscu od Jaśka Dziuby Lp kat. 4.				

Wzór E. do l. 7584/23 I. D.

**Ewidencja wydanych książek kontrolnych bydła rogatego
w Starostwie w .....**

L. p.	Data i liczba wydania klauzuli	Nazwisko, imię, zawód, ewentl. stosunek służby i miejsce zamieszkania osoby, której zakluczowano książkę kontrolną	Uprawnienie przemysłowe wydał ** w** d. /19..... w.....	U w a g i
1	2	3	4	5

Wzór F. do l. 7584/23 I. D.

**Rejestr bydła rogatego odpędzonego z targów
w ..... powiat .....**

L. p.	Data	Rodzaj bydła krowa, wół, buhaj, jałówka	Nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza	Miejscowość przeznaczenia	Nazwisko i miejsce zamieszkania odbiorcy	U w a g i
1	2	3	4	5	6	7

12